

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр післядипломної освіти

(повна назва факультету)

Кафедра фінансів

(повна назва кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри _____

(підпис)

д.е.н., професор _____

(прізвище та ініціали)

«_____» _____ 2015 року

Дипломна робота

спеціаліст

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми : «Місцеві бюджети в економічній системі держави»

Виконав: слухач 2 курсу, групи 201
спеціальності

7.03050801 «Фінанси»

(шифр і назва спеціальності)

Кропачов О. _____

(прізвище та ініціали)

Керівник Хомутенко А.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Мотигін Д.В.

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2015 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. Теоретико-методологічні основи формування місцевих бюджетів	7
1.1. Економічна сутність та еволюція розвитку місцевих бюджетів.....	7
1.2. Місце та роль місцевих бюджетів в економічній системі держави.....	15
1.3. Законодавче регулювання місцевих бюджетів в Україні.....	23
РОЗДІЛ 2. Оцінювання стану формування та виконання місцевих бюджетів України.....	30
2.1. Механізм формування та виконання місцевих бюджетів	30
2.2. Моніторинг дохідної частини місцевих бюджетів України	39
2.3. Аналіз стану та структури видатків місцевих бюджетів.....	48
РОЗДІЛ 3. Пріоритетні напрямки підвищення рівня фінансової самостійності місцевих бюджетів України.....	55
3.1. Адаптація зарубіжного досвіду формування та виконання місцевих бюджетів до вітчизняної практики.....	55
3.2. Шляхи оптимізації формування доходів та розподілу видатків місцевих бюджетів України.....	64
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах утвердження в Україні економіки ринкового типу місцеві бюджети виступають одним із найбільш дієвих інструментів реалізації як загальнодержавної, так і регіональної бюджетної політики та вирішення важливих економічних завдань. Ефективне функціонування місцевих бюджетів тісно пов'язане із здійсненням бюджетного процесу як на локальному рівні, так і в розрізі окремих його стадій. Однією зі стадій бюджетного процесу на локальному рівні є виконання місцевих бюджетів. На забезпечення ефективного виконання місцевих бюджетів спрямована діяльність, яка зосереджується на усіх інших стадіях бюджетного процесу, зокрема складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів та складання і затвердження бюджетної звітності про виконання бюджетів.

Серед факторів, які негативно впливають на процес виконання місцевих бюджетів, основними є такі: неефективне та нецільове використання бюджетних коштів, відсутність чіткого розмежування повноважень щодо контролю за виконанням місцевих бюджетів, часткова невідповідність між показниками виконання місцевих бюджетів і показниками соціально-економічного розвитку території.

Ефективність структурних перетворень та загальний стан розвитку на місцях багато залежать від того, які бюджетні ресурси отримують у своє розпорядження місцеві органи влади та через які фінансові важелі це здійснюватиметься. У зв'язку з цим, пошук форм і методів зміцнення фінансів місцевих органів влади в Україні є актуальним завданням. Потребує розв'язання проблема створення соціально-економічних умов і правових основ для того, щоб місцеві органи влади мали достатні кошти для виконання своїх функцій і повноважень.

Водночас у сучасній вітчизняній науці небагато фундаментальних наукових досліджень, присвячених теоретико-методологічним засадам місцевих бюджетів у період трансформації економіки України. Досі немає усталеного підходу до економічної природи, функцій, ролі й призначення місцевого бюджету в умовах економічних і соціальних перетворень, демократизації суспільства.

У зв'язку з цим постає нагальна потреба у поглибленому дослідженні процесу виконання місцевих бюджетів, вивченні теоретичних засад цього процесу, аналізі показників виконання місцевих бюджетів, вивченні іноземного досвіду.

Аналіз останніх досліджень. Проблемам виконання місцевих бюджетів присвячені праці сучасних українських вчених: О.О. Сунцової, П.К. Бечко, Є.О. Балацького, К. Деві, А.О. Єпіфанова, О.П. Кириленко, О.Д. Василика, В.І. Щербакової, Н.В. Чорної та ін. Належне місце в аналізі цих проблем займають роботи зарубіжних вчених: Г.Б. Поляка, А.А. Айвазова, А.В. Белова, Б.Д. Кима, Н. Шоймена, М. Аптона, Є. Пелінеску.

Мета і задачі дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження процесу виконання місцевих бюджетів, вивчення його особливостей та з урахуванням іноземного досвіду, розробка висновків та пропозицій щодо оптимізації виконання місцевих бюджетів в Україні.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні задачі:

- дослідити та обґрунтувати теоретичні питання щодо процесу виконання місцевих бюджетів;
- розкрити проблеми фінансової самостійності органів місцевого самоврядування в Україні;
- проаналізувати показники виконання місцевих бюджетів України за останні роки за доходами та видатками;
- виявити проблеми, недоліки, упущення процесу виконання місцевих бюджетів, узагальнити передовий досвід;

- обґрунтувати систему заходів щодо вирішення проблем виконання місцевих бюджетів, навести методичні рекомендації та пропозиції щодо використання результатів дослідження в практиці органів місцевого самоврядування.

Об'єктом дослідження є теоретичні та практичні аспекти процесу виконання місцевих бюджетів України.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі виконання місцевих бюджетів України, а також закономірності, принципи та методи мобілізації та використання коштів місцевими бюджетами.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу курсового дослідження становлять фундаментальні положення зарубіжних та вітчизняних учених про сутність, функції і роль бюджету у фінансовому забезпеченні й регулюванні соціально-економічних процесів у державі.

У роботі використано діалектичний метод пізнання, а також історичний та логічний методи при виявленні закономірностей еволюції вчення про бюджет, його роль у суспільному відтворенні; системного аналізу - для розкриття процесів формування доходів і здійснення видатків бюджетів у їхньому розвитку, взаємозв'язку та залежності; методи конкретного й абстрактного - для вивчення організації і порядку формування доходів і витрачання бюджетних коштів та кожної їхньої складової, зокрема чинників, що впливають на них; порівняльного аналізу - для оцінки різних систем формування і використання бюджетних коштів, які ґрунтуються на різних моделях бюджетних відносин.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі й нормативні акти України, дані Державного комітету статистики України, Міністерства фінансів України, Державної податкової адміністрації України, Державного казначейства України, монографічна література та періодичні зарубіжні й вітчизняні видання.

Практична значимість роботи полягає у висновках і пропозиціях автора, які допоможуть оптимізувати процес виконання місцевих бюджетів України.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт, базу та методи дослідження. Основна частина присвячена дослідженню визначеної проблеми, аналізу стану об'єкту дослідження. У висновках сформульовано основні результати дипломної роботи, висунуто пропозиції щодо вирішення визначеної проблеми.

Обсяг дипломної роботи - 81 аркуш, у роботі 9 - таблиць, 6 - рисунків, 83 - використаних джерела.

ВИСНОВКИ

Перебудова економіки України, її переорієнтація на ринкові закони ставлять нові вимоги до вирішення питання розбудови фінансової системи і забезпечення фінансової стабілізації в країні. Досвід високорозвинених країн підтверджує важливість місцевих бюджетів в загальноекономічному розвитку держави.

Дослідження ролі місцевих бюджетів в фінансовій системі країни базується не лише на практичному аналізі, а й вимагає ґрунтовного теоретичного вивчення окремих понять, зокрема таких як фінансова система, бюджет, місцевий бюджет. Адже ці поняття є базовими і повне їх теоретичне обґрунтування сприятиме розбудові ефективної фінансової політики, націленої на економічне зростання та фінансову стабілізацію.

На основі комплексного дослідження теоретичних та практичних засад планування та виконання місцевих бюджетів України, розв'язане конкретне наукове завдання, сутність якого полягає у розробці обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання визначених процесів. На підставі проведеного вище дослідження, вважається доцільним зробити наступні висновки:

1. Для підвищення ролі та значення місцевого самоврядування, для відповідності державного законодавства міжнародним нормам держава повинна створити всі умови для надання самостійності органам місцевого самоврядування у вирішенні фінансових питань шляхом передання ряду прав та повноважень територіальним громадам, оскільки делеговані повноваження, хоча і повинні гарантуватися та фінансуватися державою, але держава досить часто не знаходить кошти для їх забезпечення.
2. У процесі становлення самостійності місцевих бюджетів, вони стикаються з об'єктивними труднощами, що зумовлені суб'єктивними позиціями, які базуються на «подвійному» погляді

держави на сутність місцевого самоврядування, на розумінні його лише як підвиду державної влади.

Відповідно до поставлених задач дослідження, у роботі було обґрунтовано теоретичні питання щодо процесу виконання місцевих бюджетів; проаналізовано показники виконання місцевих бюджетів України за останні роки за доходами та видатками; виявлено проблеми, недоліки, процесу виконання місцевих бюджетів, узагальнено передовий досвід зарубіжних країн; обґрунтовано систему заходів щодо вирішення проблем виконання місцевих бюджетів, наведено методичні рекомендації та пропозиції щодо використання результатів дослідження в практиці органів місцевого самоврядування.

У ході дослідження відзначається, що процес виконання місцевих бюджетів є найважливішою, найскладнішою та найтривалішою стадією бюджетного процесу, від якої залежить забезпечення фінансування пріоритетних галузей економіки, соціальної сфери, втілення в життя програм і заходів соціально-економічного розвитку регіону та країни в цілому.

Основним завданням організації та управління виконанням бюджету є дотримання принципів економності, ефективності, дієвості. Функціонування бюджету відбувається за допомогою особливих економічних форм – доходів і видатків. Доходи місцевих бюджетів є тією частиною фінансових відносин, яка пов'язана з формуванням фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів для виконання завдань і функцій місцевого самоврядування.

Під час планування дохідної частини місцевих бюджетів основна увага повинна приділятися забезпеченню власних потреб територіальних громад та виконанню власних повноважень органами місцевого самоврядування. Але питання фінансового забезпечення власних потреб та повноважень ускладнюється обмеженими джерелами наповнення місцевих бюджетів.

Місцеві податки та збори є незначними за розміром джерелами наповнення дохідної бази.

Для вдосконалення процесу виконання місцевих бюджетів України за доходами та видатками необхідним є здійснення наступних заходів:

1. Збільшення, розширення та зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування за рахунок удосконалення податкового законодавства, ідентифікації нових інструментів залучення грошових коштів та реалізації інноваційно-інвестиційних програм на місцях.

2. Розширення в розумних межах (з урахуванням реальних можливостей відповідної місцевості) як переліку місцевих податків і зборів, так і повноважень органів місцевого самоврядування щодо їх запровадження і справляння. При цьому, встановлений законодавством України перелік не повинен обмежувати податкову ініціативу органів місцевої влади.

3. Джерела податкових надходжень необхідно розподілити між центральною і місцевою владою в адекватності виконання ними функцій, що повинно знайти своє відображення в законодавстві про місцеве самоврядування.

4. Проведення ефективної адміністративно-територіальної реформи, яка має забезпечити створення та укрупнення базових адміністративно-територіальних одиниць, а також ліквідацію на місцевому і районному рівні місцевих державних адміністрацій із передачею їх функцій органам місцевого самоврядування. Крім того, фінансова і бюджетна автономії територіальних одиниць сприятимуть отриманню громадянами максимальної кількості якісних управлінських послуг.

Пріоритетними напрямками перетворення місцевих бюджетів у ефективний інструмент соціально-економічного розвитку міста повинно стати удосконалення наступних аспектів їх формування, розподілу і використання:

- застосування новітніх підходів формування видаткової частини місцевих бюджетів та підвищення ефективності процесу децентралізації управління фінансовими ресурсами, акумульованими в бюджеті;

- підвищення адекватності системи регулювання міжбюджетних відносин та оперативності надання міжбюджетних трансфертів;
- впровадження в практику середньо - та довгострокового планування місцевих бюджетів;
- проведення кількісної та якісної оцінки виконання місцевого бюджету на всіх стадіях його реалізації.

Надання відповідних повноважень органам місцевого самоврядування за визначення джерел наповнення та визначення напрямів використання коштів місцевих бюджетів надасть можливість більш ефективного економічного та соціального розвитку територіальних громад.

Реалізація економічних програм держави та органів місцевого самоврядування потребує підвищення контрольного потенціалу органів виконавчої влади, яким належить ключова роль у здійсненні державного фінансового контролю.

Для ефективності процесів планування та виконання місцевих бюджетів, прозорості діяльності органів місцевого самоврядування, і результативного контролю за виконанням місцевих бюджетів важливим є подальше використання та вдосконалення програмно-цільового методу планування місцевих бюджетів. Лише довгострокове визначення діяльності місцевих органів влади дозволить стабільно та результативно виконувати свої завдання та функції, а також забезпечувати сталий розвиток регіонів України.

Також, основними напрямками реформування виконання видаткової частини місцевих бюджетів є підвищення ефективності використання бюджетних коштів; впровадження в бюджетну практику методів та засобів управління, притаманних підприємствам приватного сектору, які характеризуються спрямованістю не на процес фінансування, а на досягнення кінцевого результату шляхом найменших витрат; моніторинг видатків з метою встановлення реального використання ресурсів; реалізація програми аналізу бюджетних видатків за галузями й моніторингу видатків за

найважливішими напрямами, як складового елементу комплексного бюджетного процесу, що забезпечує прийняття обґрунтованих рішень щодо розподілу бюджетних ресурсів .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баклагов Ю. Б. Сучасні проблеми фінансово-економічного підґрунтя місцевого самоврядування в Україні / Ю. Б. Баклагов // Економіка та держава : міжнар. наук.-практ. журн. - 2011. - № 3. - С. 54-56.
2. Балацький Є. О. Бюджет міста у системі фінансів території : монографія. - Суми : ДВНЗ - УАБС НБУ, 2011.- 302 с.
3. Белов А.В. Финансовая децентрализация и экономический рост в регионах Российской Федерации / А. Белов // Регион: экономика и социология. - 2008. - № 1. - С. 45-57.
4. Берданова О. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. / О. Берданова, В. Вакуленко; Швейцар. - укр. проект «Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO». - К.: София-А, 2012. - 87 с.
5. Березовська С.В. Удосконалення механізму казначейського виконання місцевих бюджетів за доходами та міжбюджетними трансфертами [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://dSPACE.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2394/1/Beresovska.pdf>
6. Бечко П.К., Ролінський О.В. Місцеві фінанси. Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 192 с.
7. Біла С.О., Шевченко О.В., Кушнір М.О., Жук В.І. Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні. - К.: НІСД, 2013. - 54с.
8. Боярко І.М. Місцеві бюджети у забезпеченні соціально – економічного розвитку міста: монографія / І.М. Боярко, О.В. Люта, Н.Г. Пігуль. - Сумське видавництво ПВКП «Корпункт», 2012. - 92 с.
9. Боярчук Д. Міжбюджетні відносини: в пошуках «золотої середини»// Проект «Популярна економіка: моніторинг реформ». - 2012. - №5. - С. 1- 20.
10. Буряченко А.Є. Моніторинг виконання місцевих бюджетних програм //Науковий вісник Національного університету ДПС України. - 2011. - №1.- С. 105-112.

11. Бюджетний кодекс України, Закон № 2456-VI від 08.07.2010. Редакція від 11.06.2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
12. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2010 рік / [І.Ф.Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко, І.В. Самчинська та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID - К.: 2010.- 156 с.
13. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2011 рік / [І.Ф.Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко, І.В. Самчинська та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID - К.: 2011. -136 с.
14. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2012 рік / [І.Ф.Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID - К.: 2012.- 142 с.
15. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2013 рік / [І.Ф. Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко, І.В. Самчинська та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID - К.: 2013. -96 с.
16. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2014 рік / [І.Ф. Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко, та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID - К.: 2014. 127 с.
17. Василик О.Д. Бюджетна система України. Підручн. / Василик О.Д., Павлюк К.В. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 544 с.
18. Вахович І.М. Фінансова спроможність регіону: діагностика та механізм забезпечення / І.М.Вахович, І. М. Камінська. - Луцьк : «Надстир'я», 2009. - 400 с.
19. Волчанська В.І., Мінькова О.І. Удосконалення механізму казначейського виконання місцевого бюджету [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2011_17/Volchans_Min.pdf
20. Ганущак Ю. Місцеві бюджети. Практичний посібник / Ганущак Ю.; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO». - К. : ТОВ «Софія».- 2012. - 30 с.

21. Гулевська, С. Ф. Роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні соціальних прав громадян: автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.04 "Місц. самоврядування" / С. Ф. Гулевська; Харків. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Х., 2012. -20 с.
22. Деві К., Петері Г., Росіхіна В.Ю., Толкованов В.В. Збірник «Розвиток місцевих фінансів в Україні та інших державах-членів Ради Європи». - Київ, «Крамар», 2011.- 240 с.
23. Дем'янишин, В. Проблеми сутності та складу видатків місцевих бюджетів // Світ фінансів. - 2008. - №3. - С. 135-144.
24. Дем'янчук О.І., Шевчук Н.А. Удосконалення міжбюджетних відносин, як засіб підвищення самостійності місцевих бюджетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://eprints.oa.edu.ua/1424/1/demianchuk_10092012.pdf
25. Домбровський В.С., Півень А.В. Актуальні проблеми розробки автоматизованих систем контролю за виконанням місцевих бюджетів [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/8322/2/DP_article_2012.pdf
26. Економічна демократія та розвиток місцевого самоврядування в Україні: Зб.наук.ст. / За ред. Жаліла Я.А.- К.:НІСД.- 2003. - 26 с.
27. Єпіфанов А.О. Бюджет України : монографія: у 2 кн. / А. О. Єпіфанов,І. І. Д'яконова, І. В. Сало. - Суми:ДВНЗ - УАБС НБУІ, 2010. - 388 с.
28. Єфремова І. І. Місцеві бюджети та бюджети місцевого самоврядування: проблеми правового визначення // Форум права. - 2009. - № 1. - С. 157-161.
29. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997. Редакція від 09.05.2015 [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
30. Захаркін О.О. Удосконалення науково-практичних підходів до формування дохідної частини місцевих бюджетів // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». - 2014. - №3. - С. 45-51.

31. Захожай К.В., Паславський О.В. Статистичне оцінення ефективності структурної політики з використання видатків місцевих бюджетів України // Вісник НАН України. - 2011. - №11. - С. 45-50.

32. Ігнатенко В.Ю. Теоретичні аспекти моніторингу виконання місцевих бюджетів // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. - 2010. - №5. - С. 29-32.

33. Ісмаїлов А.Б. Міжбюджетні відносини та напрямки їх удосконалення. // Фінанси України. - 2010. - № 6. - С. 27-31.

34. Іщенко М. П. Основні шляхи оптимізації системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні / М. П. Іщенко, Л. Я. Самойленко // Держава та регіони. Серія: Державне управління : наук.-вироб. журн. - 2012. - №1. - С. 88-93.

35. Іщук Л.І. , Сеньків Т.В. Самостійність місцевих бюджетів: стан, проблеми та шляхи зміцнення // Економічний форум. - 2012. - №1. - С.10-19.

36. Карпенко, В. В. Принципи комплексного розвитку територіальних громад: підходи до визначення / В. В. Карпенко // Університетські наукові записки: Часоп. Хмельниц. ун-ту упр. та права. - 2011. - N 3. - С. 429-439.

37. Кириленко О. П. Місцеві фінанси: підручник. - К. : Знання, 2006. - 677 с.

38. Козловський В. О. Концептуальні засади результативності муніципальної влади / В. О. Козловський // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Управління : зб. наук. пр. - 2012. - N 2. - С. 341-346.

39. Козьменко С. М. Оцінка впливу змін бюджетного законодавства на формування доходної частини бюджету міста / С. М. Козьменко, Є. О. Балацький, К. В. Багмет // Економіст.- 2011. - № 9. - С. 4-7.

40. Козюра І. В. Проблеми, потенціал та орієнтири реформування місцевого самоврядування в Україні: думка експертного середовища / І. В. Козюра // Аналітика і влада: журн. експертно-аналіт. матеріалів і наук. праць. - 2010. - N 2. - С. 110-117.

41. Коритько Т.Ю. Методи оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів // Економічний простір.- 2008. - №12/1. - С. 140-145.
42. Корягін, М. В. Самостійність місцевих бюджетів як засіб підвищення ефективності фінансової системи / М. В. Корягін, С. В. Корягіна // Інвестиції: практика та досвід: наук.-практ. журн. - 2011. - №23. - С. 39-
43. Кравченко Т. А. Реформування системи місцевого самоврядування в контексті адміністративно-територіальної реформи: теоретичні та прагматичні питання / Т. А. Кравченко // Держава та регіони. Серія: Державне управління: наук.-вироб. журн. - 2012. - №1. - С. 94-98.
44. Крук О. М. Аналіз фінансової стійкості місцевого бюджету / О. М. Крук // Вісник Донецького університету економіки та права. - 2011. - №2. - С.193-197.
45. Кулешір В.В. Аналіз ефективності використання коштів бюджетів розвитку в Україні // Науковий вісник НЛТУ України.- 2011. - №21. - С. 348-355.
46. Кулик І.О. Шляхи удосконалення управління місцевими бюджетами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/ebook/conf/2012-2/doc/2/11.pdf>
47. Лободіна З. М. Вплив місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток територій в контексті проведення бюджетної реформи // Економічна політика регіонального розвитку і місцеве самоврядування. - 2012. - №9.- С. 124-128.
48. Лободіна З. М. Фінансування видатків місцевих бюджетів: стан і проблеми здійснення // Галицький економічний вісник. - 2011. - №2. - с.123-130.
49. Лопушинський І. П. Бюджетний процес в Україні: навч. посіб. / І. П. Лопушинський, Ю. С. Гаврилюк, Я. М. Казюк ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Херсон. нац. техн. ун-т. - Херсон : Грінь Д.С.,2011. - 364 с.
50. Малярчук А. Організація виконання місцевих бюджетів // Економічний аналіз. - 2011.- №8.- С.273-276.

51. Микитюк І. Застосування методів економічного аналізу в управлінні бюджетними коштами // Вісник КНТЕУ. - 2010. - №6. - С. 89-99.
52. Михайлишин Л. Фінансове забезпечення місцевого управління: зарубіжний досвід для України / Л. Михайлишин // Збірник наукових праць: Ефективність державного управління. - 2010. - №23. - С.343 - 351.
53. Мірошниченко О.В. Стабілізація місцевих бюджетів у забезпеченні фінансової безпеки держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.pn.ru/public/69406>
54. Монаєнко А.О. Правові засади використання місцевих грошових фондів // Фінансове право. - 2011. - №2.- С. 25-28.
55. Мордвінов О. Г. Становлення місцевого самоврядування: зарубіжний досвід і українська практика / О. Г. Мордвінов // Держава та регіони. Серія: Державне управління: наук.-вироб. журн. - 2011. - С. 45-48.
56. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / кол. авторів [заг. редакція, передмова Ф.О.Ярошенка]. - К.: Зовнішня торгівля; УДУФМТ, 2010.- 592с.
57. Національний план дій щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 - 2014 роки. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/docs/128d.pdf>
58. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://treasury.gov.ua>
59. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://sts.gov.ua>
60. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
61. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua>
62. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

63. Панасюк Л. В. Удосконалення механізму формування фінансових ресурсів місцевих органів влади з урахуванням світового досвіду / Л. В. Панасюк // Економіка та держава. - 2009. - №1. - С. 46-50.

64. Петкова Л.О., Задувайло Л.М. Удосконалення системи міжбюджетних відносин у контексті адміністративно-територіальної реформи в Україні / Л.О. Петкова, Л.М. Задувайло // Фінанси України. - 2006. - № 9. - С. 47-55.

65. Пилипів В. До питання про федералізацію України: проблеми забезпечення бюджетної самодостатності регіонів / В. Пилипів // Економіка України. - 2011. - № 3. - С. 26-34.

66. Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: Навчальний посібник / [Під заг. ред. І.Ф. Щербини]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. - К., 2011.- 108 с.

67. Податковий кодекс України, Закон № 2755-VI від 02.12.2010. Редакція від 12.05.2015 [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

68. Прядко В. В. Проблеми формування доходної частини місцевих бюджетів та шляхи їх розв'язання / В. В. Прядко // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії : [зб. наук. праць]. - 2010. - №1. - С. 6-12.

69. Пшенична В.П., Максецька В.Ю., Удовік А.С. Проблеми бюджетного процесу місцевого рівня в Україні // Бізнес-інформ. - 2011. - №4. - С. 109-112.

70. Радіонов Ю. Актуальні проблеми розвитку міжбюджетних відносин / Ю. Радіонов // Економіка України. - 2011. - № 5. - С. 54-64.

71. Сидор І. П. Виконання місцевих бюджетів в Україні: практика та проблематика [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vnuvgp/ekon/2009_2/v46ek38.pdf

72. Скоропад І.С. Шляхи вдосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками // І.С. Скоропад, І.В. Макалюк / Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип. 21.3. - С. 257-263.

73. Спасів Н.Я., Хопчан В.М., Хопчан М.І. Місцеві бюджети України: законодавчі колізії та правове поле функціонування // Інноваційна економіка. – 2012. - №6. - С. 233-239.

74. Стефанюк І. Б. Взаємовідносини державного і місцевого бюджетів України у 2010 р. / І. Б. Стефанюк // Регіональна економіка : наук.-практ. журн. - 2011. - №2. - С. 103-114.

75. Сукач О. Методика визначення фінансової забезпеченості регіону // Формування ринкової економіки в Україні.- 2009. - №19.- С. 449-453.

76. Сунцова О. О. Місцеві фінанси: навч. посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2010. - 488 с.

77. Теленик С. С. Особливості казначейського контролю у сфері виконання місцевих бюджетів в Україні / С. С. Теленик // Форум права. - 2011. - №1.- С. 1012 - 1017.

78. Ткачук, А. Ф. Врегулювання діяльності місцевої ради та її органів: інформ.-довідк. вид. / А. Ф. Ткачук ; Ін-т громадян. сусп.-ва. - К.: Легал. статус, 2011. - 92 с.

79. Усков І.В. Бюджетна програма - основа програмно-цільового планування// Інвестиції: практика та досвід: наук.-практ. журн. – 2011. - №4. - С. 25-29.

80. Фролов О. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Польщі /О. Фролов // Віче : теорет. і громад. - політич. журн. - 2011. - №14. - С. 19-23.

81. Хамільтон Б.А. Консультативна підтримка реформи місцевих бюджетів QCBS-2. - Світовий банк, 2010. - 396с.

82. Чорна Н.В. Зарубіжний досвід формування місцевих бюджетів та можливості його застосування в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://conferences.neasmo.org.ua/node/734>

83. Ярошевич Н.Б. Вплив глобальної економічної кризи на виконання місцевих бюджетів в Україні // Науковий вісник НЛТУ України. - 2010. - №20.- С. 273-277.